

Socialnämnden 2019-11-04

Uppdrag försörjningsstöd

Ärende

Kostnaden för försörjningsstöd har genom åren legat på en förhållandevis låg nivå. Socialkontoret aviserar att dessa kostnader kan komma att öka från och med 2020 och kommande år. De nyanlända som är inskrivna i etableringsprogrammet alternativt har genomgått detta måste i högre grad komma ut i arbete. Att nya kommuninnevånare ska integreras är en central uppgift för kommunen och föräldrars etablering på arbetsmarknaden påverkar de ungas möjligheter att inte hamna i utanförskap.

Många kommuner arbetar framgångsrikt med att få ut nyanlända och långtidsarbetslösa i arbete. Dessa framgångar kan tjäna som inspiration för arbetet i Danderyds kommun.

Socialnämnden har uppdragit åt socialkontoret att lämna en första rapport vid Socialnämndens sammanträde i november om, dels hur socialkontorets lokala arbete fungerar och dels vilka möjligheter som finns att implementera nya arbetsätt.

Socialkontorets förslag till beslut

Socialnämnden beslutar enligt tjänsteutlåtande SN 2019/0208 daterat 2019-11-01 att socialnämndens uppdrag kring försörjningsstöd som lämnades i § 114 vid socialnämnden 2019-09-09 är besvarad.

Bakgrund

Från och med december 2010 tog Arbetsförmedlingen över mottagandet av nyanlända flyktingar. Kommunen har fortsatt ansvar för boende, barnomsorg och skola, samhällsorientering samt för de personer som har en arbetsförmåga som understiger 25 procent. Arbetsförmedlingen ansvarar för etableringsperioden som sträcker sig över de första två åren. En etableringsplan ska upprättas som fortlöpande ska följas upp. I planen ingår

bl a Svenska För Invandrare (SFI) samt samhällsorientering. Arbetsförmedlingen har dock beslutat att arbete alltid ska prioriteras i planen framför andra insatser.

För Danderyds kommun är kommuntalet för 2019, 80 personer. För 2020 har beslut fattats att 72 personer ska tas emot i kommunen. De personer som anvisas har fått tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd. Kommunen vet i förväg inte vilka personer som ska aviseras från Migrationsverket men mottagandet av kvotflyktingar ligger i storleksordningen 60 -70 %. För en kvotflykting tar det i medeltal 5,2 månader från ankomst till att personen har full etableringsersättning. Under dessa fem första månader kan den nyanlände normalt sett inte ta ett arbete. Den nyanlände kan i praktiken arbeta men har inte möjlighet att öppna ett bankkonto (saknar personnummer) och kan därför inte få sin lön utbetald.

Socialkontorets utredning

Socialkontoret har gjort en inledande jämförelse mellan Danderyd, Sundbyberg, Växjö, Solna och Täby utifrån frågeställningen: Hur arbetar kommunerna med att långtidsarbetslösa och nyanlända ska nå egen försörjning?

Kommunerna har kontaktats och skickat information kring hur arbetet med nyanlända och långtidsarbetslösa ser ut. Undantaget Täby, där studiebesök har gjorts på "Välkommen framtid".

Danderyd

Biståndsmottagare i befolkningen 1,1 % (2018 års jämförelse baserat på 2017 års statistik) ¹

Arbetscoachernas arbete med försörjningsstödsklienter

Danderyds kommun har arbetscoacher som arbetar direkt mot arbetsmarknaden. Målet är att aktuella klienter inom försörjningsstöd och nyanlända ska komma i arbete och bli självförsörjande. Det innebär att alla som bedöms ha någon arbetsförmåga remitteras till en arbetscoach.

I november 2019 har 13,6 % av försörjningsstödstagarna en arbetscoach. Övriga har ej remitterats på grund av olika skäl så som: Att följa arbetscoachens planering är ett krav för rätten till ekonomiskt bistånd. Arbetscoachen kartlägger klientens förmågor och eventuella svårigheter och skapar tillsammans med klient och försörjningsstödshandläggare en planering. Klienten får hjälp med att upprätta ansökningshandlingar, att söka

Agnes Engren

arbeten och i de fall det behövs att ordna en praktikplats. Arbetscoacherna har ett väl uppbyggt kontaktnät med näringslivet i kommunen och tillförskaffar praktikplatser på reguljär arbetsmarknad. Arbetscoacherna samarbetar med Arbetsförmedlingen; undersöker vad AF kan erbjuda för insatser samt kopplar samman AF med arbetsgivare i de fall en anställning med stöd blir aktuell. Arbetscoacherna stöttar också klienter till studier om det är aktuellt.

OSA-anställningar

För personer som omfattas av kriterierna för Offentligt skyddad anställning (OSA) letar arbetscoacherna efter en lämplig arbetsplats inom kommunens verksamhetsområden. Kriterierna för att omfattas är kognitiv funktionsnedsättning, LSS-berättigad, långvarig psykisk sjukdom eller en beroendeproblematik. Personerna kan placeras inom kommunens verksamheter och Arbetsförmedlingen (ca 80%) och Socialkontoret (ca 20%) står för lönekostnaden. Anställningen föregås av en praktik. Under 2018 beslutades att OSA-anställda enbart fick placeras i kommunens egen verksamhet (mot tidigare då flertalet placeringar gjordes på föreningar så som Röda korset och Myrorna). I och med detta minskade antalet möjliga arbetsplatser och det blev svårare att finna arbetsplatser för OSA-anställda. I dagsläget har endast tre personer en OSA-placering. Man har genom åren kunnat se att OSA har varit en lyckad väg från, många gånger långvarigt, försörjningsstödsberoende till egen försörjning.

Arbetscoachernas arbete med nyanlända (som ej har försörjningsstöd)

Arbetscoacherna arbetar med nyanlända, under de första två åren, på liknande sätt som beskrivits ovan men insatsen är frivillig, såvida personen inte har försörjningsstöd. Insatsen ges i ett tidigt skede för att undvika ett framtida försörjningsstödsberoende. Nyanlända vars boendekontrakt är på väg att löpa ut eller nyanlända som riskerar att bli beroende av försörjningsstöd prioriteras. Arbetscoacherna arbetar utåtriktat med stort fokus på att skapa nya kontakter med arbetsgivare. Nyanlända som bedöms kunna tillgodogöra sig studier motiveras till studier och hänvisas till Kunskapscentrum Nordost

Sundbyberg

Biståndsmottagare i befolkningen 2,4 % (2018 års jämförelse baserat på 2017 års statistik) ¹

Sundbybergsinitiativet

Sundbyberg har en överenskommelse med Arbetsförmedlingen, "Sundbybergsinitiativet" med mål att fler ska komma ut i arbete. Hörnstenarna är aktiv samverkan mellan kommun, näringsliv, arbetsförmedling, civilsamhälle och kommuninvånare. Samverkan med Arbetsförmedlingen för att stödja medborgare till egen försörjning genom studier eller arbete.

Sundbybergsinitiativet i korthet:

- Personer som söker ek bistånd erbjuds insats inom fem dagar
- Arbete med OSA-anställningar (Offentligt skyddat arbete), alla som har möjlighet att få en OSA-anställning ska få det
- Hjälp med CV och intervjuträning samt matchning ut till arbetsgivare
- Arbetsträning, språkträning

Jobbcenter

I Sundbyberg finns "Jobbcenter" där personer kan anställas med OSA, bestående av: Kök, konferens, catering, café, tvätter, lokalvård. Serviceuppdrag till andra enheter i staden såsom snickeri, målning, soptransporter, sopsortering, iordningsställande av vissa lokaler med mera. Reko-kasserade möbler tas om hand och görs iordning och läggs ut på Reko-sidan.

Arbetsmarknadsenheter

Alla som söker ekonomiskt bistånd och har en arbetsförmåga hänvisas till en av Sundbybergs två arbetsmarknadsenheter. Den ena arbetar med åldrarna 16-24 år och den andra arbetar med de som är över 25 år. Förutom arbetsmarknadsinsatser i egen regi har de sökande möjligheten att välja insatser via auktoriserade utförare. Det som är gemensamt för alla oavsett målgrupp är ett inledande kartläggningssamtal, och utifrån det görs en gemensam plan med aktiviteter som passar den sökandes förutsättningar. Stödet ser olika ut för olika personer. Arbetsmarknadsenheterna har ett nära samarbete med Arbetsförmedlingen.

- En arbetsmarknadskonsulent gör en kartläggning tillsammans med den arbetssökande och bedömer om individen har behov av insatser inom behovskategori 1, 2 eller 3. Utifrån bedömning informerar arbetsmarknadskonsulent individen om alla de auktoriserade

anordnare/aktörer som erbjuder insats med hänsyn till den specifika behovskategorin.

- Arbets sökande väljer en av de auktoriserade anordnare eller insatser via kommunen.

Behovskategori 1

Exempel på insatser som kan vara aktuella inom denna behovskategori:

- Stöd och motivation genom samtal

- Kartläggning

Behovskategori 2

Exempel på insatser som kan vara aktuella inom denna behovskategori:

- Stöd gällande jobbsökaraktiviteter och studie- och yrkesvägledning

- Stöd i form av praktik, t.ex. för att få referenser och färsk arbetslivs-erfarenhet

- Stöd i kontakt med arbetsförmedlingen

- Stöd och motivation genom samtal

Behovskategori 3

Exempel på insatser som kan vara aktuella inom denna behovskategori:

- Fördjupad utredning

- Andra insatser än vanlig praktik, t.ex. arbetsprövning, arbetsbedömning, arbetsträning och arbets-rehabilitering

- Stöd och motivation i samtal

- Insatser som stärker hälsa/kompetens/språkförmåga i svenska

Solna

Biståndsmottagare i befolkningen 1,1 % (2018 års jämförelse baserat på 2017 års statistik) ¹

”Solnamodellen”

”Solnamodellen” är ett projekt som syftar till att bryta långtidsarbetslöshet:

Matcha rätt person till rätt arbetsplats. Solnamodellen extra (sedan jan 2017) förstärker insatser till den som varit långtidsarbetslös. Arbetet går ut på att matcha rätt person till rätt plats och personerna får vägledning och matchning. Projektet genomförs i samarbete med Arbetsförmedlingen.

Solnamodellen Nyanlända

Solnamodellen Nyanlända syftar till att nyanlända som fått uppehållstillstånd men varit i Sverige i mindre än två år ska matchas ut till arbete. Projektet pågår i två år och finansieras av Arbetsförmedlingen. Solna stad agerar länk mellan Arbetsförmedlingen, den arbets sökande och arbetsgivaren. Fokus i projektet ligger på att skapa och behålla goda relationer med näringslivet samt få god kännedom om deltagarnas individuella förmågor. Individerna i fokus med målsättning att hitta ett meningsfullt arbete.

Arbetsmarknadsgruppen

Arbetsmarknadsgruppen (tillhör socialförvaltningens ekonomi- och arbetsmarknadsenhet): Utreder arbetsförmåga, rehabilitering, individanpassat, stötta med tex missbruksvård/vård, anställer med OSA. Består av fyra arbetslag: tvätter, klottersanering, skog och mark, trafikmiljö. Erbjuder arbetsträning, OSA kan bli aktuellt. Socialsekreterare får utlåtande om arbetsförmåga.

Växjö

Biståndsmottagare i befolkningen 4,2 % (2018 års jämförelse baserat på 2017 års statistik) ¹

Växjöloftet är ett trepartslofte mellan det offentliga (Växjö kommun, Arbetsförmedlingen, Linnéuniversitetet, Länsstyrelsen), Växjöborna och arbetsgivarna. Inom ramen för Växjöloftet arbetar kommunen och statliga aktörer tillsammans med arbetsgivare och Växjöbor med målsättningen full sysselsättning och fokus på matchning och kompetensförsörjning.

Växjöloftet har tre åtaganden

1. Arbetslinje för alla Växjöbor. Krav på motprestation för bidrag och en positiv förväntan om arbetsförmåga på alla Växjöbor. Konkret har det inneburit skärpningar av aktivitetskravet för försörjningsstöd och införandet av en femdagarsregel, inom vilken man som bidragssökande behöver starta upp i en insats. Att ställa krav är att bry sig.

Agnes Engren

2. Arbetsmarknad för alla Växjöbor. Förbättrad matchning när kommunen och Arbetsförmedlingen gemensamt möter näringslivet. Sänkta trösklar till jobb med en större verktygslåda. Varje arbetsgivare ska ha en personlig kontakt från Växjöloftet och inte behöva fundera på om personen är från kommunen eller Arbetsförmedlingen. Full sysselsättning för att alla ska med när Växjö växer.

3. Arbetskraft för alla Växjöbor. Individanpassade insatser och en modern vuxenutbildning med fokus på arbetsplatsernas kompetensförsörjning och matchning. Övertygelsen om att alla Växjöbor kan bidra förpliktigar att också hitta rätt stöd till varje växjöbo som idag är utan arbete. En genomgripande vuxen- och språkutbildningsreform har varit en betydelsefull del av detta.

Växjö arbetsmarknadsenhet

Växjö har en arbetsmarknadsenhet där kommunens OSA-anställningar har sin placering. Även personer som står långt från arbetsmarknaden och uppstår ekonomiskt bistånd är en målgrupp.

En enhet som heter Intern service sysselsätter ca 90 arbetsmarknadsanställda som utför olika uppdrag och tjänster i kommunkoncernen, t.ex. lokalvård, snickeri, måleri/klottersanering, kök/café, grönyta, möbellager/transport, textil/möbeltapetsering internt.

Inom ramen för arbetstiden och utifrån den enskildes behov erbjuds alla arbetsmarknadsanställda olika kompetenshöjande insatser i syfte att stärka den enskildes attraktivitet på den öppna arbetsmarknaden.

Växjö har även ett mindre antal i OSA anställningar utplacerade på andra förvaltningar då dessa kunnat erbjuda lämpliga arbetsuppgifter och bra arbetsledning för den enskilde.

Täby

Biståndsmottagare i befolkningen 1,3% (2018 års jämförelse baserat på 2017 års statistik) ¹

”Välkommen framtid”

Agnes Engren

”Välkommen framtid” är en verksamhet under Täby kommuns kommunstyrelse. Verksamheten skapades år 2016 efter ett större flyktningmottagande än tidigare. Inom verksamheten arbetar projektledare, företagsrådgivare och arbetskonsulenter som arbetar med alla Täbybor som står långt ifrån arbetsmarknaden, dock företrädesvis personer som ingår i etableringen. Arbetskonsulenterna kartlägger aspiranterna och matchar dem mot arbetsgivare. Projektledare Peer Weding med arbetsgrupp har tagit inspiration av ”Hjulstamodellen”.

Tanken är att flödet av aspiranter ska komma från Arbetsförmedlingen och Socialtjänsten, som ansvarar för mottagandet av nyanlända.

Deltagarna i Välkommen framtid berättar dock att det flödet inte alltid flyter. Till en början skrevs insatsen från kommunen in i etableringsplanen hos Arbetsförmedlingen, på så sätt kunde också insatsen kravställas. Efter årsskiftet 2018-2019 och Arbetsförmedlingens nedskärningar har gjort att det inte längre fungerar och personalen från välkommen framtid vittnar om ett oerhört svårt samarbete med Arbetsförmedlingen. Fram till årsskiftet 2018 satt en handläggare från Arbetsförmedlingen på kommunens kontor och samarbetade kring aspiranterna en dag varannan vecka.

Täby kommun placerar OSA-anställda på kommunens egen verksamhet samt sociala företag (där kommunen betalar lönen) och vittnar om svårigheten att hitta lämpliga arbetsplatser åt målgruppen.

Sammanfattning

Gemensamt för jämförda kommuner är ett individfokus med syfte att kartlägga och matcha till rätt arbetsplats. Ett stort fokus på samverkan med näringsliv är också framträdande.

Något som särskiljer Danderyd och Täby jämfört med övriga kommuner är avsaknad av en kommunal arbetsplats/enhet dit personer i behov av arbetsträning samt OSA-anställda kan placeras. Att jämföra med Jobbcenter i Sundbyberg eller Arbetsmarknadsgruppen i Solna. I Danderyd arbetstränar i princip samtliga klienter på den reguljära arbetsmarknaden och arbetscoacherna letar praktik/arbetsträning ute hos näringsliv och ideella föreningar (i enstaka fall köps tjänsten in på andra kommuners arbetscenter, om bedömning görs att personen ej kan placeras på arbetsmarknaden).

I det fall en person kan bli anställd med OSA krävs att arbetscoacherna hittar en arbetsplats inom kommunen som kan tänka sig att ta emot. I dagsläget har vi OSA-anställda inom skolkök, Träffpunkt Enebyberg,

Agnes Engren

äldrevården, Träfflokal Danderyd och idrottsplatser. Det finns dock ett behov av fler OSA-platser med enklare arbetsuppgifter och att fler verksamheter inom kommunen är villiga att ta emot.

Danderyds arbetscoacher har ett gott samarbete med arbetsgivare i kommunen och flertalet arbetsgivare har rekryteringsbehov. De arbetssökande som arbetscoacherna kommer i kontakt med lever dock inte alltid upp till de krav som arbetsgivarna ställer. Svårigheten är att hitta arbete åt personer med stora arbetshinder så som mycket låg svenskkunskap, sjukdom, fysisk/psykisk funktionsnedsättning, pågående missbruk. Personer som är sjuka men har fått avslag från Försäkringskassan och som är nollklassade är också en del av målgruppen.

De klienter som saknar arbetshinder kommer snabbt ut i arbete. De nyanlända som lär sig språket och hittar ett arbete flyttar i stor utsträckning ifrån kommunen då bostadstiden löper ut. Den målgrupp nyanlända som blir kvar är ofta de som befinner sig allra längst ifrån arbetsmarknaden, som exempelvis är sjuka eller inte har lärt sig svenska.

Socialkontorets yttrande

”Arbete för integration”

Socialkontoret ser ett behov av att kommunen fokuserar på ett flertal områden i integrationsprocessen som var för sig har stor betydelse för att en nyanländ person snabbt ska komma i arbete. Några av de mest betydelsefulla är:

- Snabb placering i förskola för barn till nyanlända.
- Snabb skolplacering för barn till nyanlända.
- Varje nyanländ/nyanländ familj ska vid ankomsten till Sverige få kontakt med en kommunguide (volontär).
- Varje nyanländ ska få kontakt med föreningslivet.
- Den nyanlända ska tidigt träffa en arbetscoach. Om möjligt ge praktik/ arbetscoachning till alla nyanlända i tidigt skede för att motverka isolering och passivisering. Detta skulle vara ett steg i att

snabbare integreras och snabbare bli självständig.
Att ge detta systematiskt är en resursfråga.

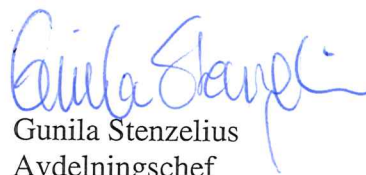
- Ett begränsat antal extratjänster är nu tillgängliga för kvinnor. Socialkontoret har för avsikt att om möjligt placera ut personer som befinner sig längst ifrån arbetsmarknaden på extratjänster.
- Kan kommunala verksamheter i högre utsträckning ta emot för språkpraktik?

Förslag som också gäller långtidsarbetslösa:

- Samtliga individer som söker ekonomiskt bistånd ska som första kontakt med socialkontoret få ett möte med en arbetscoach för en första kartläggning. Först därefter bokas nybesök med socialsekreterare, ekonomiskt bistånd. Syftet ska vara att i ett tidigt skede skapa kontakt med arbetscoach för att motverka långvarigt bidragsberoende. Denna insats är under nuvarande förhållanden en resursfråga.
- Samarbete i hela kommunen om att ta emot OSA-anställda. De flesta som får anställning med OSA har innan dess varit beroende/långtidsberoende av ekonomiskt bistånd.

Britt-Marie Ekström
socialdirektör

Gunila Stenzelius
Avdelningschef